

На основу тачке 5. став 1. Одлуке о обрачуну и клирингу и о функционисању обрачунских рачуна банака код Народне банке Србије ("Службени гласник РС", бр. 57/2004), гувернер Народне банке Србије доноси

ОПЕРАТИВНА ПРАВИЛА ЗА ОБРАЧУН У РЕАЛНОМ ВРЕМЕНУ ПО БРУТО ПРИНЦИПУ

1. Обрачун у реалном времену по бруто принципу - *Real Time Gross Settlement* (у даљем тексту: RTGS систем) обавља Народна банка Србије - за учеснике у RTGS систему.

2. Учесници у RTGS систему су:

- 1) Народна банка Србије,
- 2) банка која поседује дозволу за рад Народне банке Србије и уписана је у регистар код надлежног органа,
- 3) Република Србија (министарство надлежно за послове финансија учествује преко консолидованог рачуна трезора који се води код Народне банке Србије),
- 4) Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар),
- 5) Удружење банака и других финансијских организација Србије.

Прикључење у RTGS систем

3. За учешће у RTGS систему, учесници из тачке 2, одредбе под 2, 3 и 4, ових правила подносе Народној банци Србије захтев за прикључење, који је оверен печатом и који је потписало лице овлашћено за заступање.

4. Да би Народна банка Србије учеснике из тачке 3. ових правила прикључила у RTGS систем, ти учесници су дужни:

1) да пријаве банкарски код за идентификацију (BIC код) који ће користити у RTGS систему;

2) да испуне техничке услове и стандарде за повезивање с RTGS системом утврђене упутством Народне банке Србије за примену одлуке којом се уређује електронски начин обављања платног промета;

3) да пријаве лица овлашћена за контакт с Народном банком Србије по пословима обрачуна у RTGS систему;

4) да закључе уговор с Народном банком Србије.

5. За обрачун у RTGS систему користе се средства учесника са обрачунског рачуна из тачке 2. Одлуке о обрачуну и клирингу и о функционисању обрачунских рачуна банака код Народне банке Србије, односно са жиро-рачуна Републике Србије и новчаног рачуна Централног регистра.

Мере заштите и одговорност

6. Учесници у RTGS систему дужни су да при обављању обрачуна обезбеде мере сигурности и заштите, које се посебно односе на запослене који учествују у пословима платног промета, на контролу операција, на обраду података везаних за рад с RTGS системом, као и на физичку контролу приступа рачунарским ресурсима повезаним с Народном банком Србије а за потребе извршења обрачуна у RTGS систему.

7. Учесници у RTGS систему обавезни су да одреде запосленог који ће бити задужен за сигурност и заштиту комуникације с RTGS системом (у даљем тексту: администратор заштите), да га за то овласте и овлашћење доставе Народној банци Србије.

Администратор заштите задужен је за:

1) конфигурисање и администрацију хардверских и софтверских система заштите који служе за безбедну комуникацију с RTGS системом;

2) обављање платног промета у складу са одлуком којом се уређује електронски начин обављања платног промета и упутством за њено спровођење, које доноси Народна банка Србије;

3) подношење Народној банци Србије месечног писменог извештаја о примени безбедносних мера и сарадњи с RTGS системом.

8. Учесници у RTGS систему одговорни су за веродостојност, кодирање и садржину послатих порука, за благовременост слања порука

у RTGS систем, као и за то да поруке шаљу и примају за то овлашћена лица.

Начин извршења плаћања у RTGS систему

9. Међусобна комуникација учесника у RTGS систему остварује се порукама.

Порука се сматра валидном ако испуњава следеће услове:

1) да је формирана у SWIFT формату, у складу са упутством којим се уређују формат и намена порука за размену података у платном систему Народне банке Србије;

2) да је послата и примљена на начин и по правилима утврђеним одлуком којом се уређује електронски начин обављања платног промета;

3) да је послата и примљена у складу с Дневним терминским планом RTGS система, који је, као Прилог 1, одштампан уз ова правила и њихов је саставни део (у даљем тексту: Дневни термински план).

10. У RTGS систему поруке за плаћање (трансакције) извршавају се с приоритетима од 1 до 99, при чему је 1 највиши, а 99 најнижи приоритет. Ознаке приоритета од 1 до 10 резервисане су за трансакције Народне банке Србије, а остали учесници ознаке приоритета од 11 до 99 користе према својим потребама.

11. Трансакције које гласе на износ од 250.000 динара или већи, као и трансакције којима учесници подижу готовину из трезора Народне банке Србије - обавезно се извршавају у RTGS систему.

12. Трансакције се обрађују и извршавају одмах после пријема у ГСТСЗ систем, и то до висине покрића на обрачунском рачуну.

13. Трансакције с приоритетима од 1 до 49, за чије извршавање нема довољно покрића на обрачунском рачуну - стављају се у ред за чекање, да би се, након обезбеђења средстава, извршиле према приоритету и времену слања до краја обрачунског дана.

14. Трансакције с приоритетима од 50 до 99, за чије извршавање нема довољно покрића на обрачунском рачуну - враћају се пошиљаоцу.

15. Пошиљалац може опозвати поруку за плаћање која се налази у реду за чекање или променити њен приоритет - до краја обрачунског дана.

16. Порука за плаћање која из било ког разлога не може бити обрађена - враћа се пошиљаоцу.

17. Одмах после извршења трансакције, RTGS систем упућује пошиљаоцу одговарајућу поруку о извршеном обрачуна, у складу са упутством из тачке 9. став 2. одредба под 1 ових правила, након чијег се пријема трансакција сматра коначном.

18. За послате поруке са инструкцијом извршења појединачних налога за плаћање за које нису испуњени услови за извршење у току текућег обрачунског дана, RTGS систем упућује пошиљаоцу одговарајућу поруку о одбијању извршења тих налога, у складу са упутством из тачке 9. став 2. одредба под 1 ових правила, на основу које се одбијање извршења сматра коначним.

19. Налози из тачке 13. ових правила који се не могу извршити до краја обрачунског дана - враћају се пошиљаоцу као неизвршени.

Искључење из RTGS система

20. Народна банка Србије може учесника у RTGS систему привремено или трајно искључити из тог система у следећим случајевима:

- 1) ако контролом утврди да учесник-банка не испуњава услове прописане одлуком којом се утврђују ближи услови и начин давања и одузимања банкама лиценце за обављање платног промета или су испуњени услови за гашење рачуна предвиђени одлуком којом се прописују услови и начин отварања, вођења и гашења рачуна код банке;
- 2) ако учесник не поступа у складу са овим правилима;
- 3) ако утврди да је учесник неликвидан у дужем периоду у току обрачунског дана;
- 4) ако не поступа у складу са уговором који је закључио с Народном банком Србије о учешћу у RTGS систему;
- 5) ако утврди да учесник изазива техничке проблеме у раду RTGS система.

У случају из става 1. одредба под 1 ове тачке, Народна банка Србије ће учесника у RTGS систему трајно искључити из тог система, а у случајевима из одредаба од 2 до 5 тог става - опоменуће учесника, односно привремено ће га искључити из RTGS система, до отклањања разлога за искључење.

Учесника који је више пута у току године привремено искључен из RTGS система, Народна банка Србије може трајно искључити из тог система.

21. Након отклањања разлога за привремено искључење учесника из RTGS система у смислу тачке 20. ових правила, Народна банка Србије ће тог учесника поново укључити у RTGS систем.

Радно време RTGS система

22. RTGS систем прима и извршава трансакције учесника у току радног дана.

Радним даном, у смислу ових правила, не сматрају се субота и недеља, као ни дани државних празника који су проглашени нерадним данима.

23. Радно време RTGS система утврђено је Дневним терминским планом.

Народна банка Србије може, по потреби, променити Дневни термински план.

Ако се Дневни термински план промени на захтев неког учесника, Народна банка Србије ће трошкове наплатити од тог учесника.

Накнада за рад RTGS система

24. За рад RTGS система Народна банка Србије наплаћује накнаду, у складу са одлуком којом се утврђује јединствена тарифа по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге.

Завршне одредбе

25. Народна банка Србије може мењати ова правила под условом да о томе претходно обавести учеснике, и то најмање три радна дана пре ступања на снагу тих измена.

26. Даном ступања на снагу ових правила престају да важе Оперативна правила за обрачун у реалном времену по бруто принципу (Г. бр. 161 од 27. јануара 2004. године).

27. Ова правила ступају на снагу 1. јуна 2004. године.

Г. бр. 1515
18. маја 2004. године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Радован Јелашић, с.р.

Прилог1

ДНЕВНИ ТЕРМИНСКИ ПЛАН RTGS СИСТЕМА

Почетак дана	8.30 - 9.00
Размена порука за плаћања	9.00 - 18.00
Размена порука за плаћања за следећи дан	17.00 - 18.00
Опозив неизвршених порука за плаћања	18.00 - 18.05
Издавање извода рачуна	18.05 - 18.30
Архивирање	18.30 - 21.00
Крај дана	21.00

У току времена утврђеног за издавања извода рачуна и архивирање дозвољено је слање порука типа MT 998.